

In de mottenballen

Menno Reemer & John Smit

De twee betaalde medewerkers van het Zweefvliegenproject zijn al sinds oktober 1999 bezig met het opnemen van alle zweefvliegen in de grote museumcollecties van Amsterdam en Leiden. Twee dagen per week snuiven wij – gebogen over onze binoculairs – de geur van mottenballen. Wat betekent dat ‘opnemen’ precies en wat levert het op? Hieronder geven we een kort verslag van ons monnikenwerk.

HET OPNEMEN VAN COLLECTIES

Bij het opnemen van de collecties controleren wij van elk exemplaar de determinatie. Dit blijkt geen overbodige luxe, want zelfs in collecties die door experts op naam gebracht zijn, kun je soms nog rare fouten tegenkomen. Het komt bijvoorbeeld voor dat je acht verschillende soorten vindt tussen materiaal dat als *Syrphus ribesii* is gedetermineerd. En zo kan het gebeuren dat er van de ene soort nog maar half zo veel exemplaren overblijven, terwijl het aantal van een andere soort verdubbelt. Tussen elke soort zitten wel enkele verrassingen.

Na de determinatie worden van elk exemplaar de etiketgegevens in een databestand ingevoerd: vindplaats (eventueel met coördinaten), vangdatum, verzamelaar etc. Dit bestand wordt toegevoegd aan de Databank Nederlandse Zweefvliegen, dat over enkele jaren de basis zal zijn voor de zweefvliegenatlas.

DE COLLECTIE VAN HET ZOÖLOGISCH MUSEUM AMSTERDAM

In november hebben we ons werk in de collectie van het ZMA afgerond. Dit betekent dat we ongeveer 39.000 zweefvliegen op naam hebben gebracht en van elk exemplaar de gegevens hebben ingevoerd. Dit levert zeer waardevolle informatie op, vooral omdat de collectie veel oude exemplaren herbergt. Hiermee zijn we beter in staat om de historische verspreiding van soorten in de afgelopen eeuw in kaart te brengen. Dit was in de voorlopige zweefvliegenatlas (NJN 1998) nog niet goed mogelijk.

Tussen de verrassingen die uit de collectie opdoken zijn onder andere twee nieuwe *Cheilosia*-soorten voor de Nederlandse fauna. Deze zullen volgend jaar gepubliceerd worden in het tijdschrift Nederlandse Faunistische Mededelingen. Andere bijzondere vondsten zijn bijvoorbeeld het derde Nederlandse exemplaar van *Eupeodes lundbecki*, het derde exemplaar van *Eristalis rupium* en een recent exemplaar van de uitgestorven gewaande *Anasimyia lunulata* (zie Smit 2000).

Juist toen we klaar waren werd de collectie van Jan Lucas aan de ZMA-collectie toegevoegd, goed voor nog vele duizenden exemplaren. Gelukkig zijn deze gegevens beschikbaar in een kaartsysteem, dat al enkele jaren geleden voor het Zweefvliegenproject is opgenomen...

EN VERDER?

Inmiddels zijn we begonnen met het opnemen van de collectie van het Nationaal Natuurhistorisch Museum (Naturalis) in Leiden. Hoeveel werk dit precies is, is nog moeilijk te zeggen, maar we verwachten hier wel het grootste deel van het jaar mee bezig te zijn.

Naast het collectiewerk houden we ons ook bezig met het onderhoud van het bestand. Dit omvat nu zo'n 170.000 gegevens en het groeit gestaag. Het schiet alleen nog niet zo op met de waarnemingen van afgelopen jaar: waar blijven jullie?

Voor het insturen van je waarnemingen en voor vragen over het Zweefvliegenproject zijn wij te bereiken via het adres in het colofon.

LITERATUUR

- NJN 1998. Voorlopige atlas van de Nederlandse zweefvliegen (Diptera, Syrphidae). – EIS-Nederland, Leiden en Nederlandse Jeugbond voor Natuurstudie, 's-Graveland.
- Smit, J.T. 2000. *Anasimyia lunulata* (Meigen, 1822) nog steeds inheems! – Zweefvliegen-nieuwsbrief 4(2): 15.